

прочелје

Зоран Ђирић

ОНО ПОСЛЕ НИЈЕ ЗА ПРИЧУ

ТВОЈА ПЛЕМЕНИТА ЛЈУБАВ

Недостајеш ми и жао ми је због тога. Мислим да после свега нисмо заслужили такво осећање. Наравно да примећујеш да говорим и у твоје име. Свака навика је проклета, а нарочито наша. Прошло је доста и прошли смо доста. Много киселине је протекло и знам да је мало касно да будем забринут. Сада си збиља негде далеко и ако чујеш моје признање да сам продао моју душу и твоју душу како бих написао ову причу, вероватно се смејеш помало болесним смехом. Извини и опрости, али говорим истину јер не могу да се сетим ничег другог. Ето, пожеleo сам да напишем једну овакву, пре него што заувек прекинем са тобом. И то још увек радим, на неки кишни начин. Киша је падање које гледаш кроз затворени прозор. Безбедни догађај. Ни налик ономе када сам покушао да оживим твоју нежно спљескану косу.

Сплескану од торокајућих мисли наше бивше куме. Ваљда их зато још увек памтим... „Свако време се мери чекањем”, рекла би, а уздах јој је био пун гневне сете. „Ако је тако”, умешао сам се једном, сигурно не да бих испао паметан, „онда се свако вођење љубави мери дужином пламена на свећи. Или брзином којом се свећа топи и нестаје у охлађени восак”. То заиста није користило ничијем смислу јер се њено размишљање бучно продубило и сврдлало у правцу мог темена...

Престала је да се *премерава* тек када сам је одвео у кревет. До тада, она је била званично твоја најбоља другарица. Од тада, то другарство се проширило и на мене. И потрајало је док се нисам сабрао и сконтао рачуницу: сваки развод се мери мушкарцима. Баш као што се свако исповедање мери ланцем на кандилу.

Недостајеш ми и то је фер осећање. Имам камин у стомаку, а немам дијагнозу. Имам пастува, а немам тимар. Ни упутство за употребу. Када се нађем разбијен, састављам се у парампарчад помоћу мелема од дувана и меда. Калифорнијска вина и француски парфеми нису довољни за провод са девојком која носи професорске наочаре и прича о рату који је протутњао кроз хотел где смо се задесили. Узалуд је обукла јапански кимоно и италијанске ципеле. Заглавио сам се у лифту, заглавио сам се у соби без погледа на терасу, заглавио сам се у свемиру између њених предњих зуба. Пре него што сване јутро помислим како постајем *историја* и бежим назад у своје паковање употребљених, папирних марамича. Ипак сам ја одрастао мушкарац и заслужујем пристојан живот са изнајмљеном женом која ми не говори где сам био.

Недостајеш ми и то је јединствени губитак. Кад год се будим из несанице, схватим да више не могу да ти кажем: „Драга моја жено, безгранично те волим. Надам се да ћу једног дана бити сасвим сигуран у то.” А онда зауставим клатно на метроному и помислим како ће следеће вече бити боље. Знам једно згодно место за шетњу – лепо и мрачно. И већ ћу се спојити са неком која нема идеју како да проведе ноћ и која ме неће засмејавати док јој размичем бутине испод сукње. И која ме неће чудно гледати када почнем да је свлачим поред отвореног прозора. Нека коју је мајка научила да човек понекад мора да искочи напоље без поздрава.

И потом кружи изнад града као галеб у потрази за морем. А од изломљеног сјаја мора не види море: све плаво и зелено се претопило у живи блесак. Када се крила спусте испод своје висине, одједном ће му недостајати она хотелска девојка. Тек тада ће се његов кљун нагутати земље, и приземни ваздух ће га одувати до најближе сорте. *Може га је најуисти, али не може га најуисти њеног човека.* Велико људско срце је заробљено у њеним дојкама и нема другог избора него да верује да га она ипак воли у мислима. Толико, да је ослепео од њене љубави као од морског зрака. И једино што види је како његова златна хотелска девојка и он леже испод јесењег неба. Она ће наставити да лежи и када више не буду припијени једно уз друго...

Недостајеш ми и желим да то знаш. И даље ми то радиш, иако ти више није стало. Говорио сам ти да не разговараш са странцима, али ти си ми хладно одбрусила како ћеш да разговараш са странцима јер си и ти такође странац. И док сам крвнички бледео, добадила си ми, имитирајући муштиклу која свира навијену мелодију: „Ако си жут човек,

имаћеш жуту жену...” Ход ти је дугоног и стабилан. Као и увек када ме напушташ. Дижеш прашину до неба, попут пустињског ветра који дува до обала океана. Љубазно посматрам твој одлазак, који траје колико и нестанак дуге на муњама разведреном небу. Ништа не пропуштам, непровидан и миран, ослоњен на разносаче новина, млека и препоручених животиња. То је једино што ми гарантује преживљавање...

Ако паднем на колена: бићу крив до краја живота. Ако паднем у туђе наручје: бићу крив до првог неузвраћеног загрљаја. Ако паднем у цркви: изнеће ме на улицу и бићу крив целом дужином. Ако паднем на марокански тепих: бићу крив као неиспушени врх сребрног дима. Ако паднем у послужено пиће: бићу крив што сам на дну остао сув. Ако паднем на свој кревет: бићу крив зато што те не сањам...

Сувише сам лењ да трошим протраћено време. Сувише сам лењ да живим проћердани живот. Никада нисам пио преподне. Никада нисам пио сам. Сувише лењ, кажем ти. Знам да то није нешто посебно и да ти не значи ништа, али то је све што могу да изрекнем у своју одбрану.

Недостајеш ми и то се може сматрати личним путовањем. Нешто од тога треба схватити дословце, зачињено самлевроном иронијом. Док се неки делови куће јављају као заједничко искуство, дотле многе ходнике који повезују просторије нико никада више неће видети. Обрати пажњу на кло-кло-кло: нови низ соба до последњег степеника штити од хладноће. Све што идеш даље, све ређе застајеш да обележиш своју путању. Када ти се деси велики повратак у нигдину, вентил за убацивање ваздуха прошиштаће ти песмицу о искошеном погледу, зазиданом у прозору. Прозори изгледају прави али се у потаји отварају. Распоред соба и ходника, зидова и врата не подсећа на планове из прошлости. Неосвојени трем, ненасељене одаје? Или напуштена кућа? Свеједно, овде је прави Југ непознат.

Недостајеш ми и то већ претерано личи на бескорисну смрт. Ако већ имаш крила, не треба ти анђео. Треба ти добар арт-дилер. А не разносач новина, млека и препоручених животиња.

Улице нису много чистије откако си се вратила.

ШТА СЕ ДЕШАВА

Видим да ти још зуји у ушима иако је Ливин Парти одавно завршен. Нека навика због осетљивог слуха или код тебе такви догађаји постану легенда? Буцко Тина би била обрадована када би знала, пошто је тај скуп људи у закушљеном *делу* кафића био њој посвећен. Моја сестра има стварно енглеске навике, и труди се да их одржи. А та Тина чак има више шпанске него енглеске крви, мада по попуњеном изгледу може да прође као универзална хиши-домаћица са свестраним

интересовањима. Њу интересује астрологија, зато сам и дошла, требало је да ми на том опроштајном журу уручи моју наталну карту. Рекла ми је да је то њен поклон мени. Иначе ми је њена (или моја?) натална карта била пета по реду, и могу ти рећи, када их све поређаш и разгледаш, имаш утисак да си усред црно-белог стрипа који је урађен у пет руку, дакле има пет верзија, нешто се дода, нешто избрише, једино се поуздано зна да ће се све вртети око главног јунака. И његових звезда. А те звезде се понашају као бубе у глави, ако је по тумачима зодијачких знакова. Гледају ли они понекад у небо? Или не подижу главе са својих приручника који ми личе на Свету Књигу Нацртне Геометрије.

Хеј, јеси ли икада стварно покушао да замислиш како изгледа *цр-тхеж неба*? Тебе вероватно све то подсећа на такмичење у свирању ваздушне гитаре. Не, не, ово је требало да питам оног саксофонисту што је покушавао да ме забави причајући ми о себи – како је на хербалајфу већ годинама, како га је мама скинула са џанка и навукла на пензију и кувану храну, а још и наставила да му даје паре за плоче иако је постао најмлађи пензионер у Нишвилу...

Е, ако си схватио да није у реду спавати са неким кога тек што си упознао на Ливин Партију – па макар он имао и ултра привлачни „хаски воис” – то је онда већ нешто. Знаш, уобичајено је да се такви скупови завршавају тако што се људи разиђу. Ако остану заједно, ако се преспоје у комбинацији различитој од оне у којој су започели партијање, онда би се то отегло на неколико буђења без спавања...

А није се само Буцко Тина журила да са својим младим чича Јагодинцем збрише назад у Барселону. Видиш да су још неки од нас имали планове, а неки купљене карте и извађене визе.

Запамти, ја нисам доносилац вести. Мене овде плаћају да месечарим, а не да плешем и забављам околину, и да развозим туристе до хотела. Мада су радни људи, у тренуцима кад су пуштени с ланца, сами себи слатки. Стално се пребројавају да ли су сви на броју; понека да ска и може да зафали, али не и рачун за паркинг.

Ето такви долазе у Пијанкавало, зимско село на деведесет километара северно од Венеције, планинама и pistaма ограђену вукојебину са неколико јадно опремљених сувенир-шопова. Нема апотеке, нема салона за педикир-маникир и осталу негу од ове вишеслојне зиме.

Знам да си оне ноћи био врло озбиљан када си ми рекао да ћеш ми до краја живота бити захвалан што си упознао Стиви Никс. И зато ме нећеш питати откуд ја овде. Стиви Никс је бејби-фејс краљица са минивалом несташне девојчице која је детињство провела у предграђу плаже. Немогуће је бити провинцијалац у Калифорнији; тамо и залутале душе имају своја имена. Не сећам се ко је то рекао – ти, ја, или сангриа? – али нисмо много промашили.

Одличан ти је онај кожни мантил, и добро је што га ниси скидао целе вечери. Претпостављам да си због њега остао да стојиш до разлаза, и то је било добро јер се ни мени није седело у оном тунеластом сепареу, а сестра би ми замерила на ексцентричности да сам стајала сама – изнад свих позваних и присутних. Који су домаћицу задужили добрим расположењем и тамањењем грицкалица. Они су се трудили и за нас. Да, добро је стајати са неким добро одевеним – окружен седећом гомилом, повремено пресамићеном од претерано упињачког смеха – иако ниси ни могао да разумеш шта ти говорим усред ПМС-а (јакко незгодно стање, када постајем лоша особа). Нешто си докучио инстиктом, али само у парчићима, што те учинило помало bitter lemon, сасвим непотребно.

Ствари стоје овако: хтела сам да ти направим мали увод у стања моје душе која немају везе са цитатима, али су ми ти цитати наметнути од стране једног створа, са којим сам мешала крпице. Од њега сам научила највише о себи, зато сам ти цитирала Кјеркегора, јер смо се провлачили и кроз то. Провлачење траје дуго и има циљ, који ми се некада чинио јасним и површним донекле, па сам одбацила све. Једног дана, док сам удисала море, обузео ме је познат мирис, јединствена еонска секундица. Удахнула сам мисао која ми је шапутала да су креације мог ума и духа безвредне у односу на силу једне друге душе која је захтевала моју. Жеља и потреба те душе била је толико снажна, силовита, да ме обузимала од тог тренутка непрекидно. Наилазила сам на њене трептаје свуда, у тесној завојитој улици Пераста, испод прозора старе камене куће из кога се разливала музика сасвим по мери мога укуса, флаута и клавићембало, а беле дугачке завесе су излетале кроз прозор док их је ветар развијао широко, високо. Села сам на узане степенице испод прозора и препустила се. Ово је чиста истина. Сваку реч сам преживела у стварности. Стиви Никс је плаво море у олуји.

Овде су ноћи чисте и ведре. Планински мирис је, у ствари, укус. Уђе ти свуда, пијеш га, гуташ невиност као очеве речи које нису заборављене и које су ме осудиле на страх од самоће. Ко је прави и једини човек на свету овом зеленом и повремено љубичастом? Овај Талијан то сигурно није, мада уме да се нађе кад затреба. А још више да се склони када дођу они изузетни тренуци, на прелазу између ноћи и свитања. Лучиано је луче, латински излог, покварен је и гиздав, али није сасвим обичан. А ја волим улупане људе.

Не брини, неће шећер у воду. Свет није тако куролик колико се теби причињава. Знаш ону песму „Димитријо, сине Митре“? Е, видиш, ни музиканти, ни пијанци, ни сватови, нико не пева последњу строфу кад пева ту песму. Ону у којој се дешава кључни обрт и поента. „Димитријо, сине, мајкина будало, барем је убава.“ Кладим се да ни ти ниси знао да се тако завршава мајчино нарицање. Ха, љубав траје вечно,

а после? Оно после није за причу – да не кваримо причу. Љубомора је трајнија, мој дечаче од човека. Игра тера даље и играчи су поново спремни једни за друге.

Једног од таквих играча сам јуче срела. Моју стару другарицу која је преко Београда запалила за Лондон. Заправо, тамо је одвео њен тадашњи момак, који је убрзо и оженио, а који је у то време живео у Београду, као дописник „Гардијана”. Када је обавио посао, вратио се назад и повео Снешку са собом. То не значи нужно да би моја дружељубива и образована другарица радо спавала са неким странцем после Ливин Партија. Можда и би, али не пре него што израчуна раздаљину између тог странца и себе. Тако сазнајеш колико далеко можеш да идеш.

И тако сам била са Снешком и њеном новом, мешовитом породицом у једном јако симпатичном скијашком ресторану, мада је мени више личио на комотну зимску дрвену колибу, са камином и прозорчићима прекривеним карираним завесицама. А власник свега тога мора да је имао антикварни хоби, па је ресторан био испуњен звекнутим предметима, огледалцима и удобним софицама у чији загрљај можеш да паднеш слободно све до најшаренијег севдаха, без зазора или стидљивости. Ту се попије по неки „Вов”, необично топло алкохолно пиће, више му дође као коктел, служи се у малим чашама са шлагом на врху, а због декорације и доброг шмека додаје се чоколада у праху. Наравно, поједе се панини тост или нека пригодна пица. Све у свему, њени су отишли да мало прилегну, а нас две смо остале да се лепо испричамо.

Ја сам прешла на бело вино, а Снешка на причу о новом послу, везаном за заштиту животиња, спасавање кишних шума и састављање обавезног менија вегетаријанске исхране за угрожени део човечанства – а то смо, како ми је објаснила, сви ми.

А највише се одушевила причајући ми како је једном пошла на посао бициклом, па је успут, на неком ћошку, видела једног сиромашног дечака како изгубљено стоји, не знајући кога чека, а још мање *шџа* га тек чека. Онда је моја пријатељица стала и поздравила га љубазно, а потом му великодушно поклонила бицикл. Није морала да ми објашњава како се радовао, а ни колика је била њена срећа због учињеног доброчинства. Није морала, али ми је ипак прилично детаљно објаснила, *оба сџања*. Пошто сам била врло „софти-пофти”, придружила сам јој се у визији, док је наручивала још једну боцу вина. Ко зна, када тај дечак буде порастао и постао милионер, развежен овим нежним догађајем из свог детињства, можда ће бити као и моја пријатељица, добротвор и хуманиста? У тим тренуцима, обе смо осећале дубоке симпатије и саучесништво према остатку човечанства.

А онда је особа која мисли да ја за њу овде радим, пустила поруку да одем хитно до једног хотела и однесем папирологију. По највећој

међави сам то учинила, не памтим такав снег. Падао је као подивља-ли, расквашени бели прах, ветар га је гурао, муљао и претурао тако да ништа нисам видела испред себе. Заиста ми није јасно како сам стигла до хотела. Када сам се вратила у собу, бацила сам се у кревет и пробудила у три ујутро. Тада сам прочитала твој sms и мејл и више нисам могла да заспим, а ни да се загрејем. Окренула сам своје дланове према прозору и њима ослушкивала свет иза стакла. Међава је престала, требало ми је времена да се присетим да се нешто такво уопште десило.

У које год доба дана или ноћи да бацим поглед кроз прозор, видим те краљевски окићене јелке које тако елегантно и достојанствено носе своје беле шешире, не стидећи се ветра који стално покушава да им промени угао. Не дају се оне. Краљевска је то боцка. Мирно чекају у реду, једна поред друге, и једна иза друге, стрпљиво, спремне на све.

Имала сам осећај као да ми машу, а ти знаш да то не волим. Када одлазим на пут – без икаквог махања, молим! Сећаш се упозорења? Али то јелкама нисам могла да кажем. Не би послушале.

Не знам зашто се у тој мери поистовећујем са тим зеленим, асиметричним краљицама? Чини ми се да видим себе посматрајући их. Примају све што падне на њих, али и праве избор. Не опиру се ђудима планине, њихова суштина је стабилна, траје дуже од тишине и грмљавине, скоро да је неуништива а никоме није претња. Јесте, ту је тестера, може она доста тога, али оне и даље са нетакнутим спокојством носе своје прелепе беле шешире. Наизглед беживотне. Варка.

Онда поново почиње снажно комешање. Шибане снежних пахуљица се назире само уз помоћ лампиона постављених поред стаза. Ветар им је кормилар, а оне послушне Пепељуге. Звезда Северњача је све то од милине посматрала и блистала на чистом небу, све док се непровидна и агресивна снежна плахта није појавила. Северњача је ушла у себе. Сребрно-бела боја је преовладала, како на њеном, тако и на нашем небу. Могла сам да видим како се ретки мобили, покушавајући да одрже контролу, вузгају и клизају као у леденој палати.

А ове моје краљице-другарице и даље чекају, ослушкују. Јеси ли ту и колико ћеш још дуго?

Ја шаљем неподмитљиве поздраве, али теби ћу нешто оћутати.